

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور علم وضعت مجموعه می

برنجی سنه: ایکه بی جلد

نومرو: ۲۱

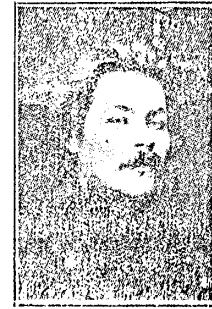
۲۰ شباط ۳۳۸

ادبیات مصاحبه لری

ماقسیم غورکی

حیات - ماری

سړك عصر مازنده... مودېكا بكار ايله ژنگېلاش
روس ادبياتي ابداع خارق لرندن برېنې داه اكوستردى.
ماقسیم غوركي؛ اصولي استحضارندن تماماً محروم
برسر سړى، روسیه ده اون طقوزنجى عصر ادبی
واجبى حرکتلرنك صوك منطقى مرحله سنى تشكيل
انك اوزره بلردى. واو؛ روحك وحسنك
پوتون تازه لكیله كندیسنه خاص نوعه پوكس لیركن

ماضی به مدیون اولمایان آثارى لك مستثنا موفقیاتلره
مظهر اولوقدن ماعدا صنعت بولنده حقیقې برانقلاب
یادی.

ماقسیم غوركي (آله كسى ماقسیم، وویچه شقوف)
نیزنى نوو غورودده دوغدى، تولد تاریخى كندیسى ده
قطعه تله بیلدور، ۱۸۶۸ دمی، پوقه ۱۹۰۹ دمی؟
باباسنى غالب ایندیكى وقت هنوز دوت یاشنده
ایدی، آنشېسى بر مدت صوكر ا تهل ایندی.
ماقسیم غوركي ده بر قوتله زدیچ یانته برلدى، كوچوك
یاشنده بيله مستقر، حیاتندن خوشلاعیان، بر برده
صابلا توب قالدندن - خط اینج غوركي قوندردى یانته
طورامادی، قانچى. صوكر ا بر حكاك، داه صوكر ا
بر نقاش یانته و بر دیر، اورلردن ده صویدى.
یاشاق اینجی هر صنعتی، حیاتك هر شكلى دهنه دی.
كوتك برنده آشجی جیرانجی، بر كون باغچوان
یامانجی اولدى. هیچ برندن خوشلاعیادی.

اون رهنه دوغرو ایدی كه دده سنك محبتله بر آرز
اوقوزوب یازمه، اسكى اسلامونجه ايله یازمش بر
انعامی هجه نه كك، یاشلادی. بویلك تحصیل دیلا یاسیله
مطبوع یازی به اولان نقرى ایچه، تا بر واپورده
آشجی جیرانجی اولانجه قاداردوام ایندی. بو خدمتده
آشجی بانى مرافلى، جاذب كینابلرله غوركي بر آرز
اوقومه آیشلردى. اوقود قیچه هوسله تیور،
خیالى كینشله یور و او كرنك اینجی «وحشى بر آرزو»
دویو پوردی. فقط معیشت بلاى منظم بر سیه مساعده
ایندى كیندن بر آرزوینى تطمین ایدمه پوردی.
كوتك برنده «صانكه فنی بر چوچق مجانا»

تحصیل ایدمه یلیزمش كی «قازان بولنى طوئدی،
اوراده او كرندى كه «مكر بو عادت دكش!»، امیدى
بوشه چقمه من، خیالى بیقله من ایدی. اوچ روبله
آیدله اككېجی چراغى اولدى.

حیاتك لك چین محرومیتلری، لك شدید
بورغونقلری آراسنده بيله قازانده اككېجی دكش
مستثنا بر صراحتله خالارلادی. مؤخرأ حكاكېلرنك
برنده بو آجی خالره یی یاشلادی:

«اكك پشیرلن بر قبهلى بر پودرومدى. بر
دار، ضیا آرز... سردارانجی، اون توزلری
چوقدى. فرونده اوزون كوتوكلر یانپور، ایسلى
دیواره عكس ایدن آلهو - غایت یاواش سوبله نیر
كى تیتره پور، قیقله پور... مایه قوقوسى هوای
افساد ایدپور... كرنك ضیایى آتشك ك ايله
قارشى قاراسز وكوز پوروسى بر آیدینلق حصوله
كثیر پوردی...»

غوركي پوراده قونووالوف اسمنده نوعنده پكنا
بر بالدری جیلاقله آرقاداش اولشدى. دارا فونون
مداولرندن استعاره ایندیكى كینابلری اوقوپور،
آرقاداشنده آكلیتوردی. بولرلر حیاتی ده چوق
سورمدی. ایستاپوردی كه قیددن آزاده، بر
قوش كی هر قاسین. كام شوراده، كام پوراده
قانی هېچانزله چاریشین، بونك اینجین ده بر پول
واردی: سرسرى كروهنه التحق انك.

روسیه ده سرسرى كروهنی ایشسز، كوچمیز
كیمسه لردن، سابق مأورلردن، اسكى طلبانن،
اراضیسى اولدغیچین كویلرنی ترله ایدلردن، خلاصه
جمعتك طور توشی اولان آدمالردن صر كېدر.
كانه یی ووقفا مینلاسی، معین بر مسلكدن محروم،
هر شیی پایغه مویا وقادر سرسریلردر.

ماقسیم غوركي بر بالدری جیلاقلر كروهنه
قایلیدی. اونزله دوشوب قالدور، اینجور،
حیاتی هر صورته اسراف ایدپور؛ فقط دایما خالی
بر نهالكا اوقوپوردی. بویلا غوركي ده اساسلى
بر عكس تأثیر - صبرله كتیردی: فضاه حساس،
فضاه شعری ونارین اولان روحى بردن بره چوچه
كان فكر توریته دایانه دی. واونك اینجین ده اختاره
تثبت ایتشدى، قورتولدی.

بو آرائی غوركي خیركار بر آوقواله طایشدى.
موی ايله كنج ماقسیمك تحصیل و تېبى ايله علاقه دار
اولدی، انتظام دئره سنده چالیشلردى. مع مایه
غوركي بوندن ده چابو جاق وساندى و تکرار بر سرسریلكه
آیتلیدی. روسیېن یاشدن باشه دولاشدى.

یاشاق، یاشایه بیامك اینجی هر صنعتی یادی.
فقط بوسفر كی سرسریلكنده بکی بر صنعتی داهواردی:
محركاك.

ماقسیم غوركي تحریر حیاتنه مافار چودورا
نامنده كی حكاكېسېله آیتلیدی. برولایت غزته سنده
انتشار ایدن بو حكاكېه اخوا ایتدیكى دكل، وعد
وتبشیر ایتدیكى شی اعتبارله دفته شایاندی. كنج

مؤلف بو اثرنده هر مېتدی كی «ادبیات یاغی» هوسنى
یه نه مېش اولقله برابر لك ممتاز خاسه لرنجی سربست
حیانه مېتودیت، طبیعت و موسیقى به محترمانه محبت
كوستره بیامشدر.

حقیق غوركي ايله آنجی ۱۸۹۳ ده شاهر
حكاكېه نویس قوروله قو ايله مافار هوسى سابه سندنشر
ایتدیكى چه لقا ش اسلى حكاكېه سنده قارشیلار پوز.
محبر پوراده آرقى ووروت بدیسات چنبرندن
صبرلش؛ حیاتندن بانادت كوردكلرنجی آچقندن
آچقنه افاده ایلکندن باشقه برشی دوشونه شد.
غوركینك حیاتنده كوردیكى ایسه سرسرى مجبلى
- و كندیسى ده لك آزیل سرسریلردن بری ایلدیه دن -
ترغای مان مان سرسریلك شمرینه منحصراً قالمشدر.
متعاقباً نشر ایتدیكى حكاكېلر هې بو وادیده
دولاشدى و اولدغی موفقیات استحصا ایلدی از جمله
۱۸۹۶ ده نشر ایتدیكى (حكاكېلر) ی سكر آیدمه
یكیری دوت بیک نسخ، صاتیلق صسورتیه خنجه
رغیته مظهر اولدی. لكین حكومت غوركي به مان
دائمأ مخاصم قالمشدر:

۱۹۰۲ ده پترسبورغ علوم آقاده یسینه حكاكېه
نویسلردن بر قاق فخرى اعضا تیعینى قرارلاشد برلش
وای زرددن صوكر ا توشلوق، قوروله قو و غوركي
انتخاب ایدلشدى. بالخاصه تحریر سكر ا رومانجی اولدیه دن
حكومتیه غوركینك انتخابى تصویب ایدلدى. انتخاب
فسخ اولدى؛ و غریبدر كه آقاده مینك رأى و معلومانى
استحصا ایدلدى كی حالده فسخ كیفى آقاده یه عطف
ایدلدى. اعضا مان یالکز بریسى؛ ریاضیه جی
مارقوف، بو اسمنده اعتراض ایتشدى، تكذیبى
تكلیف ایلدى. فقط تكلیف جوابسز قالدی.

غوركینك تحریر طرزى Nouvelle در. بولر،
قیصه لقلرله چوق دهنه موباسانی خالارلانی.

حكاكېلرنك موضوعی پك بسطلر. اشخاصك
عددی على اكثر اینجی اوچى كیمز: بعضاً بر دیلنجی
ايله طورونى، بعضاً برا ككېجی چراغى ايله یامانجی،
بعضاً ايكی - سالت آرقاداشی..

ماقسیم غوركي بزی وقعه پشند سوروكله من.
اونده عالمانه ترتیب ایدلش مجته دسیب لرنه راست
كانن. حكاكېلرنده بر درام حدودی چیزله من، اونلر
معین فاصله لره صتیقان حیات كونلرنك تاریخچه سیدر،
یالکز قارانلرلك - اولدیه كى - تصویرى اسنهداف
اید، اشخاصى سوزلرنك، حرکاتلرنك، فعللرنك
لك سادلرله تثبیت ایلر.

غوركینك اسلوبى نقصانزیه، اهانلرنه رغماً
موضوعه تماماً مطابقت ایدر. صردسه كوره شدت،
خشونت ویا ملایمت ايله مختلف شكلره پوزونور.
بعضاً قدرت و شمرتی وزنكین ائولرله لیرزمه قادار
پوكسه لیر. اكثراً سكوت و حضور اینجده آقاركن
بر دزیه دكیشیر، قوتی هېچان ضررلری آلتندمه
ایش كی جوشار، طاشار. صوكر ا لطیف بر فائتله
متعدد، متنوع خیالرله شطارت صاچار.

شایخ

نورک ما کینه موسی

۱

سلطان اورخان، روسیه ضط ایدر اغز، ایصمیر و شنگش طوبراقری اعمار و یکی حکومتده برشمک ایچون قومشو مملکتلردن خلقی جلب و دعوتده باشلادی. ایسته بوزمان شام و بیزانس حاکیتمده صولوق آلامان، موسی طوطم طوطم عثماني تورکلیک بودعوتنه مستعجلاً اجابت ایتمکده باشلادیلر. ایلک تورک باختمنده موسی جماعتی او قادر چوغالی که برعید احتیاجی باش کوستردی: بر فرمان هاونله بر خاورا انشاسته مساعد دایلدی. تورکیا، موسی بر یخاورا قادر اسک و باخاسته خارمسی زنکین بر خاورالری دهاا بوقدر.

دینی آیتلری کال سربستی ایله بیان، موسی، بر مساعد دهاا آلدیلر: آری بر عثماني اولی، و او زماندن بری عثماني تورکلیک عثماني کیشله دیکه هر شهرده بر (یودی شله ی) تأسیس و شکیک ایلوندی.

طریق بروسده ایلدینی کی، موسی تورکیک تکمیل کوشه سنده دکان و ترگاه، او و طوبرق صاحب اولغه باشلادیلر. بوتون بو حوتنه مقابل (خراج) دیزان شخصک ثروتنه و وارداتنه نسبتله آلتیر، متحول برورکو ایله مکفیدیلر. ایلک زنکین موسی سندن ۴۰ درهم کوش، متوسطندن ۲۰، فقیرندن ۱۰ درهم کوش آلیردی. حتی پنی علی لاکثر فقیرلر حسابنه زنکینلر تأدیه ایدردی.

بوبرکودن: خاخم باشی، خاخالر، موسی قصابلری، خامخانه، مامورلری، ملت تپاوتنی، خاخالر چاروشی معافدیلر. بوناردن ماعدا فرمان هاونلرلده بومعافیه نال اولانلر واردی.

سلطان مرد خندوندکر تراکیانک بوبرک بر قسبی ضبط ایدنجه رومن، موسی ایدر نورک حاکیتمده کچیدیلر. ادرنای ضبط ایدن پادشاه کندی شوق و هوسا قارشیلانی بیچاره بر موسی جماعتی قارشینده بولوندی. فقط بوزاولیلر هیچ تورکجه بیابورلردی. بوکده چاره بولوندی، و بو چاره بوندن صوکر صیراسله عثماني حاکیتمده کین هر شهرده تطبیق ایلدی. بروسه دن محجینلری ادرنه دعوت ایدیلر و آاز بر مدت صوکر بونلر واسطه یله تورکی بی اوکره دیلر.

چوق شایان دقت بر حال اولدی: روما امپراطورلردن ژولین زماننده بوتون موسی، فلیه، لاریسا، نیش و صوفیه کی داخل شهرلردن، رومن والیرک طمندن خلاص اولایبیلک ایچون وارنه، اشقودره، فورفو، روسجی کی ساحل شهرلرینه هجرت ایشلاردی. شیمدی بو هجرت عکسنه

جمله لرنده اوکهدن دوشونولش، حاضر لانی امارادلر کوروز. آنلک، کندیسی تپیج و تحریک ایدن فکرلرک حرارتندن منبت طانی و سه ویل بر ناکهانیلک وارد. غورکیده تولو تپیرلر، صالغین قلیش لر بر بولاماز. هبسی هبسی یکیدر، حس و شعرك بکارستدن برشی افشا ایدر، جانی تهجزلره تیتور. و اثرینک الک تسخیرکار اولان خاصه سی، معروف هیچ بر (ادبیات اصولی) نه باغلاماسی در: معلوم ادبی مهارتلر، برانغش اصوللر، منسی دسیسلر غورکیده بر بولاماز. اویالک کندی سندن و حقیقتدن الهام آلتیر. اسلافدن تمایز ایتمک ایچون چالاماز، اسکیلری احیا اغز، حیرته سزا بر جرأله خلق ایدر. آکلندیلری کوردکاریدر. تصویب ایدر کی دکر وقار پا چهلری سربسلی امتدادنجه کزدیکی برلردر. بزه کوستردی کی لوجلر با برخرابی خاطر دسسته ویا خنج بر اضطرارنه شاهد اولشدر.

چیزدیک سربسلیک کندی سندن کی، سربسیرلده کندی آرقا داشلری، کیمندن حظ، کیمندن نفرت ایتدی کی دیرلردر. ذاتاً اثرلرنده کی هسجناک سانی، باکده بیلمه رک، دوشونیه رک سکنندن چالاندردینی شیردر. بونکله برابر کندیسی، اثرندن تقریق ایدر: قهرمانلری ذاتی اخلاقله، شخصی اسفلالرله یاشارلر و حرکتلری مشترک سفاله قارشیدر.

شخصی قارشیدر برق شرطله (آفاق) قانی خصوصنده غورکی اکثر مؤلفرک نوقده در، ذاتاً حیانتده اولا تأثیر، صوکر نظیر ایتدی کی حادثلر بوقدر. حرکتنده کی بوقوام سایه سنده هم شخصی همده احتیاسکار بر اثر ابداعنه موفق اولشدر.

موفیاتنده عادل اولان بر حالده حقیقتدن آیرلیماسی در. مقنون اولدینی سربسلیک حیانتده هر شبی، اولدینی، کوردیکی کی تصویر ایشدر. قهرمانلرینک قصورلری، قباحلری، عیاشلری، بوبرلرینه سوبله مکدن چکنم موسی و سوبلرکنده - تأثری آرتیرم ایچون اولسون - مبالغه یاناشیر. بهضاً فرط علاقه حسدیه مرآت قانی ایجاب ایتیه یله کندی حکملری دکل، مشاهده لرینی سوبلر. ذاتاً او، حیانتک فلاکتلری ده، سعادتلری ده طاق حیات کی قارشیلار و کوستردیکی اشخاصی طبعی، ظره اردن غیری برشی تاقی اغز: روز کارک دالعه لر قیارتدینی نامل کوردیسه انسانارک احتیاسه زبون اولدیر صا صیادینی ده ثوبله کوردی. بشرک دود قلدنده بایرن تبسیده، بولولری ده ان کونش شمعندن فرقی کوردی: بناء علیه غورکی کله نک بوتون صراحت و دلالتیه بر ره آلیستدر.

علی غالب

دوندی. بوتون ساحل، موسی، داخله، عدالت و سربستی نک حکم فرما اولدینی هلاک سایه سی آلتنه قوشنه باشلادیلر.

ادرنه ده کی خاخم باشی روم ایلدیده کی بوتون موسی جماعتلری ادرنه بقعه مامور ایدلدی. اونلری اداره و محاکم تأسیس یله، موسی برک عثماني خزینه یه تسلیم و طانی جمله سندن ادرنه ده کی موسی دارالعلمینک الک بارلاق دورمسی بوزماندر. اوریه، عالم خاخالردن مسئله صورم، مشکالر سل ایتمک ایچون تورک سلاخک برر برر ضبط ایتدی کی هر شهردن انسانلر کایر، حتی مجارستان، بولونیا و روسیه دن زبور اوقومنه طلبه کلیردی.

تراکیا موسی بر چلی سلطان محمد زماننده، یعنی یارم عصر صوکر، تورکاره کرکی کی آیشمشلر، سلمان عادات و افعالیله انسیت پیدا ایشلاردی. حتی ۱۴۱۶ دوشیخ بدزلدن سپاویک مریدی اولارق درویش اخلاخله اوک آتای اولان طوزلاق کال اهدا ایش بر موسی.

سلطان مراد تخمه چیقار چیقاز (غریبا) عنوانیه غیر مسلملردن برادر و تشکیل ایتدی عسکری بدلی و برمین موسی برده بو اردوبه داخل اولدیلر و حتی جیسات و غیرتیه الک بارلاق موفیات قازاندیلر. موسی حتی الک مهم موفیقلر قادر چقیده، موفی اولدیلر. ایکنجی سلطان مراد بر موسی اولان اسحق باشای (حکیم مانی) بنوایتله کندی دوقورلغی خدمته قبول ایتدی. بو حرکت تورکارک موسی بر قارشیه قادر اعتقاد بیلدیکنک الک بوبک بر عیاریدی.

فاغ سلطان محمد استانبولی ضبط ایتدیکنک اوچنجه کونی، براراده چیقارتدیرق آسیا شهرلردن استانبوله کلجک اولانلره، باغ و باغچه، او و برده کینی اعلان ایتدی.

استانبوله بیزانس زماننده موسی بر واردی؟ و شمدی یکی جامک بوندینی عله اوطورورلردی. حتی استعجاباتک اوراده بولان قاپسته بیزانسیلر (اورده) تورکارسه (یهودی قاپوسی) دیرلردی. موسی جماعتک بیزانس زماننده خاورلری واردی. فقط الله بولونانلردن باشنه برتانه دهاا انشاسته مساعد ایتزلر والیه کیلرکده مساعدی غایت غیر بوبرک مقابلیدی. امپراطور قونستانتین موسی برک مساعد داورانان بر حکم داری. اوله اولدینی حالده بالک خاخالر مستثنا اولی اوزره آغیر و برکولر مکلف، خرسنجان اسیرق اولانلردن مجموع و نهادلری شکمه چه غیر مقبول ایدی.

امپراطور تئودوس (۴۰۸-۴۵۰)، موسی بر تئودوس قونستانتین «شایان نفرت، فاسق، کافر، مردود جماعت» دییه ذکر ایدیلوردی.

امپراطور برنجی ژوستین ایه موسی بر خورسز بایراملری کندی بایراملردن اول تسعید